

18. Rozhodněte o každé z následujících skupin slov, zda obsahují pouze slova souřadná (ANO), či nikoli (NE). Svou odpověď zakřížkujte.

- 18.1 tygr, šelma, medvěd, jaguár, vlk
18.2 stůl, židle, postel, skříň, křeslo
18.3 box, tenis, šerm, plavání, judo
18.4 rybíz, angrešt, ovoce, jahody, salát

ANO – NE

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Pamatujte si:

Slova mnohoznačná: stejně znějí, mají více významů – jeden základní (např. **oko** = zrakový orgán) a další významy odvozené na základě podobnosti (např. **oko** = past na zvěř, na punčoše, na polévce, kuří oko, mořské oko – horské jezero, vrání oko – bylina)

Pamatujte si:

Porovnáváme-li význam slov **ryba, kapr, lín, candát, amur, pstruh, losos**, bude slovo **ryba** svým významem **nadřazeno** všem ostatním slovům, která mu tedy budou **podřazena**.

Zároveň budou slova **kapr, lín, candát, amur, pstruh, losos** slova **souřadná**, protože jsou ve stejné významové rovině.

4. Pravopis lexikální

Opakujeme: střídání souhlásek při odvozování, zdvojené souhlásky, skupiny *bě/bje, vě/vje, pě, mě/mně*, předpony *s-/se-, z-/ze-, vz-/vze-*, předložky *s/se, z/ze*, vyjmenovaná slova, slova přejatá, psaní velkých písmen ve vlastních jménech a víceslovných názvech

1. Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

- A) Odsouzený viník nehody se vyhýbal trestu.
B) Eva denně zapisovala všechny události do deníku.
C) Okenní rámy i rozklížené dveře jsme znovu natřeli.
D) Vítěství ve florbalu si chlapci nadšeně vychutnávali.

2. Rozhodněte o každé z následujících skupin slov, zda je napsána pravopisně správně (ANO), či nikoli (NE). Svou odpověď zakřížkujte.

- 2.1 nejjižnější místo, ranný salát
2.2 šťastné dětství, ramenní kloub
2.3 rozštípané dříví, oddaný přítel
2.4 bezcený předmět, jelení parohy

ANO – NE

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

3. Doplňte na vynechaná místa ve slovech chybějící skupinu hlásek (A–F).

(Každou možnost z nabídky A–F můžete použít pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

3.1 nejní*** vrcholek	A) -ší
3.2 jednodu*** řešení	B) -ští
3.3 francouz*** přátelé	C) -žtí
3.4 nejbohat*** obyvatelé	D) -čtí
	E) -šší
	F) -žší

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 4

Kryštof, ač malý, má výbornou pamněť. Ráno mě vyloženě vytáhne z postele s tím, že jsem mu slíbila jít sáňkovat. Sliby se mají plnit, to je jasná věc, a proto hned po snídani vezmu kluka i sáně a virazíme.

Najdeme si kopeček přiměřeně velký mimo vesnici, kde nejsou žádní lyžaři, několikrát ho vyšlapeme nahoru a dolů zjedeme společně. Kluk je uchvácený, vířská radostí, když frčíme rychlostí dolů z kopce, a chce „eště“. Nevadí mu dokonce, ani že se párkrát převrhne a vyválíme oba v hlubokém sněhu mimo vyšlapanou cestu. Sníh je zmrzlý a sipký, nejdou s něho dělat koule, ale to vůbec nevadí, alespoň ho po sobě házíme a to, co přivezu k polednímu zpátky do penzionu, je spíš sněhulák než dítě. Ovšem spokojený a šťastný sněhulák a já mám radost, že jsem mu dopoledne vjenuvala.

(L. Lanczová, *Deváté nebe*, upraveno)

4. Najděte ve výchozím textu šest slov, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

5. Ve které z následujících vět není pravopisná chyba?

- A) Nepozorný řidič vjel do hluboké závjeje.
B) Obětavě se staral o vzájemnou výmněnu bytů.
C) Na louce vykvetly chrpy, kopretiny, ale i pomněnky.
D) Zapoměli jsme objednat zboží nabízené v novém katalogu.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 6

Vždy se ke m* choval rozum* a snažil se mi porozum*t.

(Edika)

6. Na vynechaná místa (*) ve výchozím textu je třeba doplnit *ě/ně* tak, aby text byl pravopisně správně. Ve které z následujících možností jsou tyto hlásky uvedeny v odpovídajícím pořadí?

- A) ě – ě – ně
- B) ě – ně – ě
- C) ně – ě – ně
- D) ně – ně – ě

7. Do které z následujících vět nelze podle pravidel českého pravopisu doplnit y místo hvězdičky?

- A) Čas neúprosně pl*ne.
- B) Andulka seděla na b*délku.
- C) Horská b*střina se rozvodnila.
- D) Dětem se nejvíce líbily pl*šové hračky.

8. Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je napsána pravopisně správně (ANO), či nikoli (NE). Svou odpověď zakřížkujte.

	ANO	NE
8.1 V dálce se zablýsklo a brzyčko se ozvalo silné zahřmění.	☐	☐
8.2 Zalíbil se nám kuň s bílou lysinkou, který se proháněl ve výběhu.	☐	☐
8.3 V galerii jsme si prohlédli rannou tvorbu českého malíře Mikoláše Alše.	☐	☐
8.4 Sýkorky vyzobávaly slunečnicová semínka rozsypaná po kamenné zídce.	☐	☐

9. Doplněte na vynechaná místa (*****) v jednotlivých větách vhodné slovo (A–F).

(Každou možnost z nabídky A–F můžete použít pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- 9.1 Učitel ***** ve třídě pořádek. _____
 - 9.2 Ranní ***** měla hodně práce. _____
 - 9.3 Ředitel ***** nečekanou poradu. _____
 - 9.4 V jejím chování nastala viditelná *****.
- A) svolal
 - B) zvolal
 - C) změna
 - D) směna
 - E) sjednal
 - F) zjednal

10. Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

- A) Tamější obyvatelé se snaží udržovat starobylé lidové zvyklosti.
- B) Na základě stížností zákazníků byly poškozené výrobky staženy z prodeje.
- C) Iva je tak zchoulostivělá, že se při větrném a sychravém počasí třese jako osika.
- D) Hejna hladových ptáků slétala na zoraná pole, aby vyzbírala poslední zbytky úrody.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 11

Neob*čejně s*lná v*chřice v*vrátila mnoho stromů a přerušila dodávky elektr*cké energ*e do řady domácností.

(Edika)

11. Na vynechaná místa (*) ve výchozím textu je třeba doplnit *i/y* tak, aby věta byla pravopisně správně. Ve které z následujících možností jsou *i/y* uvedena v odpovídajícím pořadí?

- A) i-y-i-i-y-i
- B) y-i-i-y-i-i
- C) i-i-y-i-y-i
- D) y-y-i-i-y-i

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 12

Stoupali bukovou strání, Brok poskakoval před nimi. Sem tam se zastavil a odfrkl do listí. Náhle ztuhl, vysoko zdvihl do oblouku skroucený proutek a nos zdvihal, co nejvíš dokázal. Větril. Straka pokynul Vaškovi, aby se zastavili. Brok se ani nepohnul.

Pak uslíšeli zašustění listí, pohlédli tím směrem a spatřili, jak blízko před nimi, šikmo vzhůru strání kráčí jelen. Z rozložitého paroží z mnoha výsadami vysely cáry jako proužky roztrhaného plátna. Zdálo se, že mu někdo na paroží navěšel klůcky, aby ho zesměšnil a ponížil jeho hrdost. Jelen, jako by všechno tohle věděl, šel se svješenou hlavou, poníženě a zkormouceně. Jinak pišný a sebevědomý král revíru. Vašek ho okamžitě poznal, usmál se a pohlédl na dědu.

Když děda zahlédl ve Vénových očích otázku, zklonil se k němu a zašeptal: „Loupe se mu líčí z nového paroží. Vypadá, jako by sušil prádlo.“ Děda se zasmál a dlaní si zakrýval ústa: „Vypadá strašně nešťastně...“

(J. Pobl, Za trnkovým keřem, upraveno)

12. Najděte ve výchozím textu deset slov, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

13. Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

- A) Na filmovém festivalu byli oceněni také mnozí dětští hrdinové.
- B) Na alpských sjezdovkách jsme potkávali italské, holandské i tunisské lyžaře.
- C) Rádi vzpomínáme na návštěvu konopištského zámeckého parku i samotného zámku.
- D) Dobříšští, kroměřížští a brandýští občané nebyli spokojeni s odvozem odpadků ve městě.

14. Přiřadte k vynechaným místům (***) v jednotlivých větách vhodné předložky (A–F).

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- 14.1 Vrátili se *** dovolené. A) s
- 14.2 Utrhla jablko *** stromu. B) v
- 14.3 Všichni se *** námi přivítali. C) z
- 14.4 Často chodím běhat *** sestrou. D) ze
E) ve
F) se

15. Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je napsána pravopisně správně (ANO), či nikoli (NE). Svou odpověď zakřížkujte.

	ANO – NE	
15.1 Naše rozhodnutí je definitivní.	☐	☐
15.2 Systematická práce je dovedla k úspěchu.	☐	☐
15.3 V laboratoři probíhaly zajímavé expyrimenty.	☐	☐
15.4 Hlavním kritériem při výběru studentů je jejich prospěch.	☐	☐

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 16–17

Citron je dnes celosvětově rozšířeným ovocem. Má mimořádně zajímavé antibakteriální, povzbuzující a uklidňující účinky, čistí krev, snižuje hladinu krevního cukru a cholesterolu. Tlumí záněty, uvolňuje křeče a podporuje pocení. Je velice důležitý hlavně s hlediska acidobazické rovnováhy, protože přes svou výrazně kyselou chuť má v naší stravě přetížené kyselými potravinami příznivý alkalický efekt.

Citronová šťáva povzbuzuje činnost jater a žlučníku, zastavuje průjem a krvácení. Díky vysokému obsahu vitamínu C urychluje léčebné procesy, aktivuje imunitní systém a šťáva z vodou je vynikajícím kloktadlem při krčních zánětech všeho druhu. Éterický olej je oblybený v aromaterapii a je vhodný k dezinfekci vzduchu v dlouhodobě uzavřených prostorách. Jako součást stravy pomáhá při nervozitě, trávicích potížích, nadýmání a samozřejmě při vyrových epidemiích.

(J. Jonáš, J. Kuchař, Svět přírodních antibiotik, upraveno)

16. Ve kterém z následujících úseků výchozího textu není pravopisná chyba?

- A) snižuje hladinu krevního cukru a cholesterolu
- B) citron je dnes celosvětově rozšířeným ovocem
- C) citronová šťáva povzbuzuje činnost jater a žlučníku
- D) šťáva s vodou je vynikajícím kloktadlem při krčních zánětech

17. Najděte ve výchozím textu deset slov, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

18. Doplňte na vynechaná místa ve slovech chybějící skupinu hlásek (A–F).

(Každou možnost z nabídky A–F můžete použít pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

18.1 matčino ob*tí _____

18.2 z*vná melodie _____

18.3 zapo*tlivý student _____

18.4 v*domostní soutěž _____

- A) -ě-
B) -je-
C) -bě-
D) -pě-
E) -mě-
F) -mně-

19. Ve které z následujících skupin slov není pravopisná chyba?

- A) přivětiví sousedé, pozoruhodný oběv, vjezd do ulice, zbytečná oběť
B) přivětiví sousedé, pozoruhodný objev, vjezd do ulice, zbytečná oběť
C) přívjetiví sousedé, pozoruhodný objev, vjezd do ulice, zbytečná oběť
D) přivětiví sousedé, pozoruhodný objev, vjezd do ulice, zbytečná objet

20. Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je napsána pravopisně správně (ANO), či nikoli (NE). Svou odpověď zakřížkujte.

	ANO	NE
20.1 V obchodě už prodávali ranné brambory i salát.	☐	☐
20.2 V myslivecké chatě visely krásné jelení parohy.	☐	☐
20.3 V chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty žije vzácný čáp černý.	☐	☐
20.4 Za slunného dne jsme hledali kousek stíného místa k odpočinku.	☐	☐

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 21–23

- (1) Brno je počtem obivatel a rozlohou druhé největší město v České republice a největší město na moravě. Leží na soutoku řek svratky a svitavy. Je sídlem Jihomoravského kraje a také řady různých institucí. Za všechny můžeme jmenovat například Ústavní soud, Nejvyšší soud, Nejvyšší státní zastupitelství, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Státní zemědělskou a potravinářskou inspekci a řadu dalších.
- (2) Mněsto je významným střediskem vysokého školství s 34 fakultami čtrnácti univerzit, mezi nejvýznamější patří vysoké učení technické v Brně, Masarykova Univerzita, Mendelova univerzita a Janáčkova akademie múzických umění. Samozřejmě zde najdeme také velké množství základních a Středních škol různého zaměření od Gymnázií po střední průmyslové školy. V Brně je zřízeno i studio České televize a Českého rozhlasu.
- (3) K významným dominantám města patří hrad a pevnost Špilberk a katedrála svatého Petra a Pavla na vršku Petrov. Druhým dochovaným hradem na území Brna je veveří, který se tyčí nad Brněnskou přehradou. Další významnou památkou je funkcionalistická vila Tugendhat, která byla zapsána mezi Světové dědictví UNESCO.

(<https://cs.wikipedia.org/wiki/Brno>, upraveno)

21. Ve kterém z následujících úseků prvního odstavce výchozího textu není pravopisná chyba?

- A) největší město na moravě
B) je sídlem Jihomoravského kraje
C) leží na soutoku řek svratky a svitavy
D) Brno je počtem obivatel a rozlohou druhé největší město

22. Najděte ve druhém odstavci výchozího textu slova, která jsou napsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

23. Ve kterém z následujících úseků třetího odstavce výchozího textu je pravopisná chyba?

- A) hrad a pevnost Špilberk
- B) který se tyčí nad Brněnskou přehradou
- C) dochovaným hradem na území Brna je veveří
- D) katedrála svatého Petra a Pavla na vršku Petrov

24. Rozhodněte o každé z následujících skupin slov, zda je napsána pravopisně správně (ANO), či nikoli (NE). Svou odpověď zakřížkujte.

	ANO – NE	
24.1 Krušné hory, Apeninský poloostrov, pizzerie u Čápa	☐	☐
24.2 ulice Bratří Čapků, dům U Ztracené podkovy, Královo pole	☐	☐
24.3 Krajský soud v Brně, Rooseveltova ulice, Šumava v jižních Čechách	☐	☐
24.4 Oravská přehrada na Slovensku, Letiště Tuřany, Zbrojovka Brno	☐	☐

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 25

MĚSTO ZLÍN LEŽÍ NA VÝCHODNÍ MORAVĚ V ÚDOLÍ ŘEKY DŘEVNICE A NA POMEZÍ HOSTÝNSKÝCH A VIZOVICKÝCH VRCHŮ. MĚSTO PROSLAVIL PODNIKATEL TOMÁŠ BAŤA, KTERÝ ZDE ZALOŽIL OBUVNICKOU FIRMU SVIT. DNES JE ZLÍN CENTREM ZLÍNSKÉHO KRAJE.

(Edika)

25. Přepište celý výchozí text pomocí malých a velkých písmen tak, aby byl pravopisně správně.

Pamatujte si:

Psaní **předpony s-/se-** ve významu:

- a) *směr dohromady* – sbíhat se, scházet se, shromáždit se, sčítat, sloučit
- b) *z povrchu pryč* – smývat, stírat, smazat
- c) *shora dolů* – slétnout, spadnout, shodit

Pozor na psaní:

strava, strávit, spotřeba, spotřebovat, skončit, stmívat se, strnout, skonat, spropitné

Pamatujte si:

Psaní **předpony z-/ze-** ve významu:

- a) *změna stavu* – zčervenat, zblednout, zesílit, zobecnit, znesnadnit
- b) *dokončení děje* – zhasnout, zlomit

Pozor na psaní:

zpěv, zpívat, zkoušet, způsob, zpět

Psaní **předpony vz-/vze-** ve významu:

směr vzhůru – vzlétnout, vzhůru, vzpínat se

Pamatujte si:

Při psaní **skupin mě/mně** si řekneme slovo *příbuzné*, např.: upřímně – upřímný, soukromě – soukromý, rozumě – rozumí

Pozor na psaní:

zapomněl, zapomnětlivost, vzpomněl, připomněl, opomněl, domněnka, pomněnka

ALE

tamější (od *tam* + přípona *-ější*)

Pamatujte si:

Začíná-li název ulice, náměstí, domu, restaurace, hotelu apod. **předložkou**, píšeme s **velkým písmenem předložku i první slovo za předložkou**: ulice Na Vyhlídce, restaurace U Štěpána, dům U Tří mušketýrů, hotel U Brány

Pozor na psaní:

nábřeží Kapitána Jaroše, ulice Bratří Čapků